

COMISIA
EUROPEANĂ

ÎNALTUL REPREZENTANT AL UNIUNII
EUROPENE PENTRU AFACERI EXTERNE ȘI
POLITICA DE SECURITATE

Bruxelles, 15.5.2012
JOIN(2012) 13 final

**COMUNICARE COMUNĂ CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**Parteneriatul estic
o foaie de parcurs până la reuniunea la nivel înalt din toamna anului 2013**

{SWD(2012) 108 final}
{SWD(2012) 109 final}

COMUNICARE COMUNĂ CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

Parteneriatul estic o foaie de parcurs până la reuniunea la nivel înalt din toamna anului 2013

INTRODUCERE

Cooperarea dintre UE și partenerii săi est-europeni – Republica Armenia, Republica Azerbaidjan, Republica Belarus, Georgia, Republica Moldova și Ucraina – reprezintă o parte esențială a relațiilor externe ale Uniunii. Cu cât țările partenere se apropie mai mult de UE, cu atât mai mari sunt oportunitățile de intensificare a legăturilor politice, economice și culturale ale acestora cu Uniunea, precum și între ele.

Scopul prezentei comunicări este acela de a propune o foaie de parcurs a Parteneriatului estic, astfel cum s-a convenit cu ocazia reuniunii la nivel înalt a Parteneriatului estic, care a avut loc la Varșovia în zilele de 29 și 30 septembrie 2011¹. Foaia de parcurs este menită să ofere orientări pentru activitatea desfășurată în perspectiva următoarei reuniuni la nivel înalt, care va avea loc în toamna anului 2013². Aceasta cuprinde atât aspectele bilaterale, cât și pe cele multilaterale ale Parteneriatului estic, având la bază principiile proprietății comune, diferențierii și condiționalității.

1. CONTEXTUL POLITIC

1.1. Parteneriatul estic: un parteneriat între egali cu valori comune

Lansat în 2009, cu ocazia unei reuniuni la nivel înalt desfășurată la Praga³, Parteneriatul estic se înscrie într-un efort al UE și al partenerilor săi est-europeni de a sprijini promovarea reformelor politice și economice și de a ajuta țările din regiune să se apropie mai mult de UE. La baza acestui parteneriat se află un angajament comun de respectare a dreptului internațional și a valorilor fundamentale, printre care democrația, statul de drept, drepturile omului și libertățile fundamentale, precum și a economiei de piață, a dezvoltării durabile și a bunei guvernante.

Fiecare țară are o relație bilaterală cu UE, însă, sub egida Parteneriatului estic, UE și partenerii săi s-au angajat să continue dezvoltarea dimensiunii multilaterale, un proces în care sunt implicate toate statele membre ale UE și toate țările partenere. Această dimensiune multilaterală are menirea de a consolida și de a completa acțiunile bilaterale, înlesnind dezvoltarea unor poziții și activități comune.

¹ Declarația comună a reuniunii la nivel înalt a Parteneriatului estic, Varșovia, 29-30 septembrie 2011.

² Foaia de parcurs nu aduce atingere aspirațiilor individuale sau programelor de integrare europeană ale țărilor partenere din Europa de Est. Conținutul acesteia a fost stabilit în urma consultărilor cu statele membre ale UE, cu țările partenere din Europa de Est și cu reprezentanți ai societății civile.

³ Declarația comună a reuniunii la nivel înalt privind Parteneriatul estic de la Praga, Praga, 7 mai 2009.

A doua reuniune la nivel înalt a Parteneriatului estic, care a avut loc la Varșovia în septembrie 2011, a reafirmat programul convenit la Praga și a confirmat înregistrarea unor progrese importante în mai multe domenii. Cu toate acestea, participanții la reuniunea la nivel înalt au recunoscut, de asemenea, că eforturile de reformă trebuie amplificate, că intensitatea cooperării depinde de ritmul reformelor și că partenerii cel mai puternic angajați în reforme sunt cei care vor beneficia cel mai mult de pe urma relației lor cu Uniunea Europeană. De asemenea, s-a făcut apel la reînnoirea angajamentului față de valorile comune.

Realizarea unor schimbări pe teren este esențială pentru clădirea unor instituții democratice durabile, pentru rezolvarea pe cale pașnică a conflictelor prelungite și pentru crearea unei baze solide menite să asigure o creștere economică durabilă și favorabilă incluziunii și crearea de locuri de muncă. În ceea ce privește viitoarele relații dintre UE și partenerii săi est-europeni, este crucial să se înregistreze progrese pe calea unei democrații profunde și durabile.

Un accent deosebit a fost pus pe necesitatea dialogului cu societățile în ansamblul lor. Societatea civilă este o componentă fundamentală a oricărui sistem democratic care funcționează în mod corespunzător. Sprijinul acordat de UE societății civile din țările est-europene și dialogul cu aceasta sunt deci consolidate în mod semnificativ.

Aceste aspecte sunt subliniate, prin urmare, în foaia de parcurs propusă.

1.2. Obiective

Principalul obiectiv al Parteneriatului estic constă în crearea condițiilor pentru **accelerarea asocierii politice și aprofundarea integrării economice** dintre UE și țările partenere din Europa de Est. Reuniunea la nivel înalt a Parteneriatului estic de la Varșovia a confirmat aspirațiile europene și alegerea europeană a anumitor parteneri, precum și angajamentul acestora de a construi o democrație profundă și durabilă. În cadrul reuniunii la nivel înalt a fost evidențiat rolul special al Parteneriatului estic de a sprijini țările care aspiră la o relație tot mai strânsă cu UE⁴. Parteneriatul estic vizează, de asemenea, promovarea cooperării regionale și a relațiilor de bună vecinătate. Aceste obiective susțin angajamentul comun pe calea stabilității, securității și prosperității, atât pentru UE, cât și pentru țările partenere. În sprijinul acestor obiective ample, UE și partenerii săi est-europeni vor depune eforturi pentru:

- stabilirea unor **noi relații contractuale, mai intense între UE și țările partenere**, care se vor concretiza în semnarea unor acorduri de asociere, inclusiv, dacă este cazul, în crearea unor zone de liber schimb complex și cuprinzător, în care apropierea reglementărilor poate contribui la consolidarea efectelor pozitive ale liberalizării schimburilor comerciale și a investițiilor, conducând astfel la convergența cu legislația și standardele UE;
- **sprijinirea mobilității cetățenilor și a liberalizării vizelor într-un mediu bine gestionat și sigur**. Mobilitatea cetățenilor din țările partenere va fi promovată prin încheierea unor acorduri de facilitare a eliberării vizelor și de readmisie, măsură care constituie etapa inițială a unui proces având ca obiectiv final instituirea unui regim fără viză;

⁴ Declarația comună a reuniunii la nivel înalt a Parteneriatului estic, Varșovia, 29-30 septembrie 2011.

- **consolidarea cooperării sectoriale** și facilitarea participării țărilor partenere la programele și agențiile UE.

Parteneriatul estic abordează problema tranziției incomplete, ajutându-i pe parteneri să încheie tranziția la democrație și economie de piață prin sprijinirea procesului lor de reformă.

2. PUNEREA ÎN APLICARE A NOII ABORDĂRI

Foaia de parcurs își propune să traducă în viață principiul „mai mult pentru mai mult” al politicii europene de vecinătate reînnoite. Conform acestui principiu, țările partenere care realizează mai multe progrese vor putea conta pe un sprijin mai important din partea UE. Acest sprijin va consta în sporirea fondurilor acordate pentru dezvoltare socială și economică, în extinderea programelor pentru consolidarea globală a instituțiilor, în îmbunătățirea accesului țărilor partenere la piața internă a UE, în finanțarea într-o mai mare măsură a investițiilor de către UE – aici fiind cuprinse creditele acordate de BEI, precum și granturile din bugetul UE combinate cu credite de la BEI și alte instituții financiare internaționale (IFI) – și în intensificarea dialogului politic. Progresele înregistrate pe planul reformelor vor fi evaluate în rapoartele anuale privind țările partenere la PEV.

Evaluarea progreselor realizate în direcția reformelor se va face pe baza unor criterii specifice, care reflectă angajamentele deja asumate prin acordurile existente între UE și țările partenere, inclusiv cele prevăzute în planurile de acțiune în domeniul PEV/programele de asociere. UE va avea o perspectivă globală asupra relațiilor sale cu partenerii, inclusiv asupra eforturilor depuse pentru a se pune capăt instabilității și conflictelor din regiune.

Foaia de parcurs va fi însoțită de o suplimentare a finanțării în temeiul principiului „mai mult pentru mai mult”. În prezent, se elaborează un nou program intitulat EaPIC (Programul de integrare și cooperare al Parteneriatul estic) care va dispune de un budget orientativ de 130 de milioane EUR pentru perioada 2012 – 2013. Această alocare se adaugă celor 1,9 miliarde EUR, sumă pe care UE s-a angajat să o pună la dispoziția partenerilor săi est-europeni pentru perioada 2012 – 2013. Fondurile alocate din buget pentru participarea partenerilor est-europeni la programele de cooperare din domeniul învățământului superior (Erasmus Mundus și Tempus) vor fi dublate, în cazul programului Erasmus Mundus, respectiv mărite considerabil, în cazul programului Tempus. EaPIC se va axa pe promovarea transformării democratice și a consolidării instituțiilor, a creșterii durabile și favorabile incluziunii, precum și a măsurilor de consolidare a încrederii.

3. FOAIA DE PARCURS: UN INSTRUMENT DINAMIC PENTRU MONITORIZAREA ANGAJAMENTULUI COMUN ÎN FAVOAREA REFORMEI ȘI A PROGRESULUI

Foaia de parcurs a Parteneriatul estic și cele două tabele din documentele anexate vor permite atât UE, cât și țărilor partenere din Europa de Est să îndrume și să monitorizeze reformele și progresele.

În foaia de parcurs propriu-zisă sunt prezentate:

- **obiectivele** stabilite de comun acord de UE și partenerii săi est-europeni în cadrul Parteneriatului estic, care rezultă din declarațiile adoptate cu ocazia reuniunilor la nivel înalt de la Praga, în 2009, și de la Varșovia, în 2011;

- **reforme și progresele** preconizate de țările partenere pentru atingerea obiectivelor aferente etapelor stabilite de comun acord în cadrul programelor de asociere relevante și al planurilor de acțiune privind PEV;
- **diversele instrumente și măsuri de sprijin** pe care UE le va furniza prin intermediul cooperării financiare și al dialogului în materie de politică;
- estimarea măsurii în care UE și țările partenere își vor realiza obiectivele fixate până la sfârșitul celui de al doilea semestru al anului 2013, prin identificarea de **obiective, realizări sau termene**.

4. DIMENSIUNEA BILATERALĂ A FOII DE PARCURS

Tabelul consacrat dimensiunii bilaterale a foii de parcurs se axează pe următoarele obiective stabilite de comun acord:

- asocierea politică și integrarea economică;
- intensificarea mobilității cetățenilor într-un mediu sigur și bine gestionat;
- consolidarea cooperării sectoriale.

Pentru fiecare din aceste trei obiective, secțiunea bilaterală a tabelului din foaia de parcurs are scopul de a identifica tipurile de măsuri în materie de politică pe care țările partenere ar trebui să le adopte, pe baza documentelor existente stabilite de comun acord, cum ar fi programele de asociere și planurile de acțiune privind PEV, precum și sprijinul pe care UE îl poate oferi.

- **Obiectivul 1: asocierea politică și integrarea economică**

Punerea în aplicare a valorilor comune

În secțiunea bilaterală sunt enumerate principalele criterii pentru evaluarea punerii în aplicare a valorilor comune. Sunt stabilite, pe de o parte, principalele acțiuni întreprinse de țările partenere, astfel cum au fost identificate în documentele stabilite de comun acord, cum ar fi programele de asociere, și, pe de altă parte, ajutorul oferit de UE.

Stadiul actual al Parteneriatului estic

Au fost finalizate negocierile cu Ucraina privind semnarea unui acord de asociere, care prevede crearea unei zone de liber schimb complex și cuprinzător, iar textul convenit a fost parafat la 30 martie 2012. Au fost lansate și se află într-un stadiu avansat negocierile privind semnarea unor acorduri de asociere cu Republica Moldova, Georgia, Armenia și Azerbaidjan; de asemenea, în decembrie 2011, respectiv în februarie 2012, au fost adoptate deciziile de lansare a negocierilor privind crearea unor zone de liber schimb complex și cuprinzător⁵, care fac parte integrantă din acordurile de asociere, cu Georgia și Moldova, respectiv cu Armenia.

⁵ Condiția pentru deschiderea negocierilor cu o anumită țară în vederea creării unei zone de liber schimb complex și cuprinzător este ca țara respectivă să fie membră a Organizației Mondiale a Comerțului (OMC).

Realizările preconizate până în toamna anului 2013

După încheierea, în cadrul reuniunii la nivel înalt din decembrie 2011, a negocierilor privind semnarea unui acord de asociere între UE și Ucraina, ambele părți au ajuns la o înțelegere comună că rezultatele obținute de Ucraina, îndeosebi în ceea ce privește respectarea valorilor comune și statul de drept, vor fi cruciale pentru ritmul în care aceasta țară își va realiza asocierea politică cu UE și integrarea economică în UE, inclusiv în contextul încheierii acordului de asociere și al punerii în aplicare ulterioare a acestuia.

Ar trebui ca negocierile privind încheierea unor acorduri de asociere cu Republica Moldova, Georgia, Armenia și Azerbaidjan să ajungă într-un stadiu foarte avansat, ba chiar să fie finalizate până în toamna anului 2013. Negocierile privind crearea unor zone de liber schimb complex și cuprinzător cu Armenia, Georgia și Republica Moldova ar trebui să se afle într-un stadiu foarte avansat, ba chiar să fie finalizate, iar în ceea ce privește apropierea reglementărilor ar trebui să se înregistreze progrese semnificative, în conformitate cu recomandările Comisiei. Azerbaidjan ar trebui să realizeze progrese în ceea ce privește aderarea la OMC, o condiție prealabilă pentru începerea negocierilor privind crearea unei zone de liber schimb complex și cuprinzător.

Pentru a sprijini procesul de pregătire și de punere în aplicare a acordurilor de asociere, inclusiv, dacă este cazul, a zonelor de liber schimb complex și cuprinzător, în 2013 ar trebui ca UE și Armenia, Azerbaidjan, Georgia și Republica Moldova să convină asupra unor programe de asociere.

Pe tot parcursul procesului de negociere, UE se va afla în dialog politic cu partenerii săi și le va acorda sprijin financiar, în special prin intermediul programelor globale de consolidare a instituțiilor. Ritmul în care partenerii vor putea beneficia de o relație mai strânsă cu UE va fi influențat în foarte mare măsură de progresele înregistrate pe calea reformelor politice, necesare pentru a pune în aplicare valorile comune ale Parteneriatul estic, și de contextul general al relațiilor UE cu țările partenere. Alegerile parlamentare care urmează să aibă loc în Armenia, Georgia și Ucraina vor constitui o piatră de hotar în consolidarea democrației în aceste țări.

UE se așteaptă ca eforturi credibile și susținute să fie depuse în vederea unei cât mai grabnice soluționări pașnice a conflictului din Georgia, a conflictului transnistrean din Republica Moldova și a conflictului din Nagorno-Karabah. UE își confirmă hotărârea de a susține mai departe eforturile depuse pentru stabilizarea și soluționarea conflictelor din Georgia, inclusiv prin continuarea angajării sale în calitate de copreședinte al discuțiilor de la Geneva, a eforturilor RSUE în ceea ce privește Caucazul de Sud și criza din Georgia, precum și a prezenței misiunii de monitorizare a UE (EUMM). În ceea ce privește conflictul din Transnistria, UE sprijină pe deplin eforturile de mediere desfășurate în prezent sub auspiciile OSCE în formatul 5 + 2, la care participă. De asemenea, UE sprijină pe deplin eforturile de mediere ale Grupului de la Minsk, grup care a fost creat de OSCE în vederea soluționării conflictului din Nagorno-Karabah și la care UE nu participă. UE își reafirmă sprijinul în favoarea principiilor de la Madrid și invită Armenia și Azerbaidjan să își intensifice eforturile pentru a ajunge la un acord de pace pe baza acestor principii. UE cooperează mai intens cu țările partenere în cauză și acordă un sprijin sporit măsurilor de consolidare a încrederii, precum și măsurilor menite să amelioreze calitatea vieții persoanelor afectate de conflicte. Progresele obținute de parteneri în ceea ce privește asocierea politică cu Uniunea Europeană și integrarea economică în aceasta vor fi benefice pentru eforturile de soluționare a conflictelor și de instaurare a stabilității în regiune.

UE își va menține hotărârea fermă de a-și consolida angajamentul față de poporul și de societatea civilă din Belarus. Ținând seama de stadiul actual al relațiilor sale cu Belarus, UE își va spori sprijinul acordat societății civile și forțelor politice democratice din Belarus prin intermediul unui „dialog european privind modernizarea” care a fost lansat la Bruxelles, în data de 29 martie 2012, ca o dovadă a angajamentului ferm al UE de a susține aspirațiile democratice ale poporului belarus. UE va continua să urmărească îndeaproape situația din Belarus și va duce mai departe o politică de cooperare dintr-o perspectivă critică, în special prin intermediul dialogului și al Parteneriatului estic. Dezvoltarea unor relații bilaterale va continua să depindă de progresele înregistrate de Belarus în ceea ce privește respectarea principiilor democratice, a statului de drept și a drepturilor omului. În același timp și prin prisma evoluțiilor ulterioare, UE este gata să ia în considerare, dacă este necesar, noi măsuri specifice în toate domeniile de cooperare.

- **Obiectivul 2: intensificarea mobilității cetățenilor într-un mediu sigur și bine gestionat**

Stadiul actual al Parteneriatului estic

După ce, începând cu 2008, au pus în aplicare o serie de acorduri de facilitare a eliberării vizelor și de readmisie încheiate cu UE, Republica Moldova și Ucraina se află în curs de implementare a unor planuri de acțiune privind liberalizarea vizelor. Au fost instituite parteneriate pentru mobilitate cu Georgia și Republica Moldova și, de curând, cu Armenia. Acorduri de facilitare a eliberării vizelor și de readmisie sunt puse cu succes în aplicare în Georgia, începând din martie 2011. Pe baza unui mandat acordat de Consiliul de Miniștri al UE în decembrie 2011, Comisia Europeană a început, în martie 2012, negocierile privind încheierea unor acorduri de același tip cu Armenia și Azerbaidjan. În iunie 2011, o propunere similară, de care ar putea beneficia populația belarusă în ansamblul său, a fost prezentată Belarusului, însă autoritățile de la Minsk nu au dat niciun răspuns. Pentru a facilita eliberarea vizelor către cetățenii belaruși, statele membre ale UE se străduiesc să folosească în mod optim flexibilitatea oferită de Codul de vize, în special posibilitățile de eliminare sau de reducere a taxelor de viză pentru anumite categorii de cetățeni belaruși sau în cazuri particulare.

Realizările preconizate până în toamna anului 2013

Este posibil să se finalizeze negocierile privind încheierea unor acorduri de facilitare a eliberării vizelor și de readmisie cu Armenia și Azerbaidjan. UE rămâne pregătită să lanseze negocierile privind încheierea unor astfel de acorduri cu Belarus. Instituirea unui parteneriat pentru mobilitate cu Azerbaidjan ar putea fi avută în vedere. Punerea efectivă în aplicare a acordurilor de facilitare a eliberării vizelor și de readmisie și cooperarea eficientă în numeroase domenii ale justiției și afacerilor interne ar putea avea drept consecință ca, foarte curând, să se demareze negocierile cu Georgia referitoare la planurile de acțiune în vederea liberalizării vizelor, negocieri similare urmând a fi inițiate ulterior cu Armenia și Azerbaidjan. UE intenționează să înceapă, în curând, un dialog pe tema vizelor cu Georgia. Cât privește Republica Moldova și Ucraina, liberalizarea vizelor va depinde de punerea în aplicare în aceste două țări a planurilor lor de acțiune în vederea liberalizării vizelor.

- **Obiectivul 3: consolidarea cooperării sectoriale**

Lista de mai jos a sectoarelor avute în vedere este indicativă și neexhaustivă. Mai multe detalii referitoare la consolidarea cooperării sectoriale sunt prezentate în tabele. Dialogurile

informale din cadrul Parteneriatului estic, care urmează să aibă loc de două ori pe an cu țările partenere (după cum se explică în detaliu în secțiunea 5 de mai jos), vor contribui, de asemenea, la îmbunătățirea nivelului de cooperare sectorială bilaterală.

Participarea la programele și agențiile UE

Stadiul actual al Parteneriatului estic

UE a semnat cu Republica Moldova și Ucraina protocoale care constituie temeiul juridic pentru participarea acestor țări la programele UE deschise țărilor partenere la PEV. Din ianuarie 2012, Republica Moldova este asociată la cel de Al șaptelea program-cadru al UE pentru activități de cercetare și dezvoltare tehnologică. Pe planul cooperării sau al eforturilor de consolidare a cooperării dintre agențiile UE și țările est-europene s-au înregistrat progrese, în special în domeniul justiției și afacerilor interne, precum și în cel al securității aeriene.

Realizările preconizate până în toamna anului 2013

UE va înlesni participarea țărilor partenere la activitățile **agențiilor UE și la programele UE**, la care acestea au acces în temeiul unei comunicări specifice a Comisiei⁶. Se preconizează că, până la sfârșitul anului 2013, vor fi negociate, pe baza unui acord reciproc, protocoale menite să permită și altor țări membre ale Parteneriatului estic să participe la programele UE. Comisia va sprijini țările partenere să îndeplinească condițiile legislative necesare pentru participarea la activitățile agențiilor UE și va pune la dispoziție fonduri pentru acoperirea unei părți din costurile legate de participarea la activitatea agențiilor UE și la programele UE.

Energia

Stadiul actual al Parteneriatului estic

Sunt în curs de realizare reforme sectoriale având ca scop consolidarea **securității energetice**. Se întreprind deja primele măsuri pentru integrarea piețelor energetice din țările est-europene și din UE, consolidarea legăturilor dintre rețelele energetice ale UE și cele ale țărilor membre ale Parteneriatului estic, diversificarea surselor și a rutelor de aprovizionare cu energie, îmbunătățirea eficienței energetice și utilizarea energiei regenerabile. A fost inițiat procesul de apropiere a legislației și a reglementării sectoriale de anumite elemente ale normelor UE privind piața internă a energiei. Ucraina și Republica Moldova sunt membre ale Comunității Energetice, un puternic instrument al integrării. Georgia și Armenia au statuat de țări observatoare în cadrul acestei structuri. În Ucraina și în Armenia se întreprind măsuri de îmbunătățire a securității nucleare. În urma accidentului de la Fukushima din 2011, ambele țări s-au angajat să efectueze, pe o bază de voluntariat, „teste de rezistență” în conformitate cu specificațiile UE. Belarus s-a angajat, de asemenea, să își evalueze proiectul de centrală nucleară din punctul de vedere al securității nucleare și al riscurilor prezentate.

Realizările preconizate până în toamna anului 2013

Pentru **consolidarea parteneriatului energetic**, în domeniile securității energiei, transportului de energie și aprovizionării cu energie va fi promovată o politică favorabilă

⁶ COM (2006) 724, Comunicarea Comisiei privind „abordarea generală care permite țărilor partenere la PEV să participe la activitatea agențiilor comunitare și la programele comunitare”, Bruxelles, 4 decembrie 2006.

incluziunii și deschisă. Ar trebui ca reformele politicii sectoriale să avanseze în mod semnificativ, permițând realizarea de progrese pe calea integrării piețelor de energie. Vor fi încurajate noi sinergii cu activitățile prevăzute în Tratatul de instituire a Comunității Energiei. Ar trebui să continue proiectarea și construcția efectivă a unor rețele energetice de interes comun (gaze naturale, petrol, energie electrică), prin intermediul unor măsuri concrete pentru realizarea coridorului sudic al gazelor, o infrastructură de importanță strategică pentru asigurarea unor rute diversificate de aprovizionare cu energie dinspre Marea Caspică către piața europeană. Partenerii ar dispune de politici și proiecte mai solide în domeniul eficienței energetice și în cel al surselor de energie regenerabilă. Ar trebui ca Ucraina și Armenia să își îmbunătățească în continuare securitatea centralelor nucleare și să finalizeze „testele de rezistență”.

Transporturile

Stadiul actual al Parteneriatului estic

Deși demarate, reformele din sectorul **transporturilor**, care acoperă toate modurile de transport, sunt departe de a se fi încheiat. Majoritatea țărilor se aliniază treptat la standardele UE în domeniul transporturilor. Pentru o mai bună integrare a țărilor partenere în sistemul de transporturi al UE este crucial să se atingă un nivel ridicat în materie de siguranță, securitate și standarde sociale în domeniul transporturilor.

În sectorul **aviației**, au fost finalizate negocierile pentru încheierea unor acorduri globale privind serviciile aeriene cu Georgia și Republica Moldova, iar cu Azerbaidjan urmează să fie demarate. Negocierile cu Ucraina avansează. Îmbunătățirea **siguranței maritime** rămâne o provocare, dat fiind că pavilioanele celor mai multe dintre țările partenere se află în continuare pe lista neagră a Memorandumului de înțelegere de la Paris privind controlul navelor de către statul portului care măsoară performanța statului de pavilion. **Siguranța rutieră** în țările partenere constituie un motiv de preocupare, mortalitatea cauzată de accidente rutiere înregistrând rate considerabil mai mari decât în UE. Potențialul **transportului feroviar** ar putea fi exploatat mai intens prin creșterea interoperabilității cu rețelele feroviare ale UE. Fluiditatea transportului de persoane și de mărfuri între UE și țările partenere este îngreunată de blocajele existente la nivelul infrastructurii. UE și țările partenere cooperează la planificarea infrastructurii, în scopul de a asigura legăturile dintre rețelele de transport.

Realizările preconizate până în toamna anului 2013

Reformele din sectorul transporturilor ar trebui să asigure o mai mare apropiere de standardele UE în domeniul transporturilor. Se preconizează că negocierile privind încheierea unor acorduri de servicii aeriene vor fi finalizate cu mai multe țări, în timp ce alte negocieri vor fi continuate sau lansate, și că punerea în aplicare a acordurilor încheiate va face obiectul unei monitorizări. Se estimează că reformele în materie de politică vor conduce la îmbunătățirea siguranței și securității maritime, precum și a situației în ceea ce privește conformitatea statelor de pavilion cu Memorandumul de înțelegere de la Paris privind controlul navelor de către statul portului. Țările partenere ar trebui să poată demonstra că au îmbunătățit siguranța rutieră și că au întreprins măsuri concrete pentru ameliorarea interoperabilității rețelelor lor feroviare cu cea a UE. Se așteaptă ca legăturile de transport cu UE să fie îmbunătățite printr-o mai bună planificare a rețelelor și a lucrărilor aferente proiectelor prioritare în materie de infrastructură, care să contribuie la conectarea țărilor partenere cu rețeaua de transport transeuropeană.

Libertatea, justiția și securitatea

Stadiul actual al Parteneriatului estic

Cooperarea bilaterală a avansat treptat în acest domeniu. Cooperarea a început cu Ucraina, pe baza unui plan de acțiune sectorial UE-Ucraina. Parteneriatele pentru mobilitate cu Republica Moldova și Georgia au devenit exemple ale consolidării legăturilor și activităților în domeniul mai larg al migrației, contribuind astfel la semnarea, în octombrie 2011, a unui parteneriat pentru mobilitate cu Armenia. Cooperarea regională în materie de gestionare a frontierelor a fost consolidată în cadrul Misiunii UE de asistență la frontieră (EUBAM) în Republica Moldova și Ucraina și al proiectului de gestionare integrată a frontierelor în Caucazul de Sud (SCIBM). EUBAM a continuat, de asemenea, să asigure monitorizarea corespunzătoare a situației din regiunea Transnistria a Republicii Moldova. Azilul, lupta împotriva criminalității organizate, combaterea traficului de persoane, a spălării de bani și a corupției, protecția datelor și cooperarea judiciară au figurat, în ultimii ani, pe agenda de lucru a UE și a partenerilor săi est-europeni. În 2011, au fost lansate dialoguri privind combaterea drogurilor cu Republica Moldova, Armenia și Azerbaidjan. În decembrie 2011, UE și-a reafirmat intenția de a consolida în continuare cooperarea sectorială în cadrul Parteneriatului estic, inclusiv colaborarea în domeniul luptei împotriva drogurilor. În plus, astfel cum se afirmă în Comunicarea Comisiei Europene privind cooperarea în domeniul justiției și afacerilor interne în cadrul Parteneriatului estic, posibilitatea de a organiza reuniuni periodice la nivel ministerial pe probleme legate de JAI, dacă acest lucru este în interesul cooperării, ar putea, de asemenea, să joace un anumit rol în asigurarea unei îndrumări și a unei coordonări politice relevante, în scopul realizării de progrese în domenii specifice de lucru⁷.

Realizările preconizate până în toamna anului 2013

După cum reiese din comunicarea Comisiei Europene din noiembrie 2011 privind cooperarea în domeniul JAI în cadrul Parteneriatului estic și din concluziile relevante ale Consiliului European⁸, este posibil ca, prin desfășurarea unor activități corespunzătoare în materie de reglementare și de aplicare a legii, să se înregistreze progrese în ceea ce privește **promovarea migrației legale**. În materie de azil, se preconizează că vor fi adoptate dispoziții legislative și că vor fi instituite structuri și proceduri administrative menite să asigure o protecție eficace. Se estimează că se va finaliza cadrul legislativ relevant în materie de luptă împotriva migrației ilegale, inclusiv de readmisie, și că vor fi întreprinse măsuri de punere în aplicare efectivă a acestui cadru.

Ar trebui ca **lupta împotriva traficului de persoane** să fie pusă în practică prin aplicarea deplină a convențiilor internaționale relevante, în paralel cu o **gestionare integrată a frontierelor** efectuată pe baza celor mai bune practici și conform acordurilor internaționale. Combaterea criminalității organizate și a infracțiunilor financiare, inclusiv a acțiunilor de finanțare a terorismului, traficul de droguri și corupția, precum și protecția datelor reprezintă domenii în care ar trebui să se înregistreze progrese considerabile, prin introducerea unei legislații eficace și a unor măsuri minuțioase de punere în aplicare.

⁷ COM (2011) 564, Comunicarea Comisiei privind „cooperarea în domeniul justiției și afacerilor interne în cadrul Parteneriatului estic”, Bruxelles, 26 septembrie 2011.

⁸ Concluziile Consiliului privind „cooperarea în domeniul justiției și afacerilor interne în cadrul Parteneriatului estic”, Bruxelles, 13-14 decembrie 2011.

Dezvoltarea regională, agricultura și dezvoltarea rurală

Stadiul actual al Parteneriatului estic

În domeniul politicii regionale, se poartă un dialog cu Ucraina, iar cu Georgia și cu Republica Moldova astfel de dialoguri au fost lansate de curând și au fost convenite programe de lucru. Programe ample privind dezvoltarea regională fie sunt în desfășurare, în Ucraina și Georgia, fie fac obiectul discuțiilor cu guvernele din Armenia și Azerbaidjan, care vizează strategiile proprii de dezvoltare regională în vederea pregătirii unor **programe-pilot de dezvoltare regională**. În ceea ce privește Republica Moldova, pregătirile au intrat în etapa finală, programul urmând să fie lansat în 2012. În domeniul agriculturii și dezvoltării rurale, se desfășoară dialoguri sectoriale în cadrul subcomitetelor relevante, conform acordurilor de cooperare prevăzute de parteneriat. În scopul de a consolida cooperarea cu țările partenere în domeniul agriculturii, Comisia a demarat lucrările pentru o abordare generală, menită să sprijine acest sector prin intermediul unui **program european de vecinătate pentru agricultură și dezvoltare rurală (PEVADR)**.

Realizările preconizate până în toamna anului 2013

Dezvoltarea regională este un domeniu în care punerea în aplicare a programelor de lucru ar trebui să înregistreze progrese și în care ar putea fi lansate dialoguri cu alți parteneri interesați. Programe-pilot de dezvoltare regională se vor afla în faza de punere în aplicare în majoritatea țărilor partenere. În ceea ce privește **agricultura și dezvoltarea rurală**, lansarea PEVADR va trebui precedată de o serie de lucrări pregătitoare pentru realizarea unor studii sectoriale. Se preconizează că PEVADR va ajuta țările partenere să funcționeze cu mai multă eficacitate în piețele străine, să beneficieze pe deplin de viitoarele zone de liber schimb complex și cuprinzător și să impulsioneze agricultura națională. În acest cadru, Comisia se va angaja în dialoguri intense în materie de politică cu țările partenere, în vederea promovării unor strategii agricole și de dezvoltare rurală pe termen lung, în strânsă cooperare cu toate părțile interesate relevante. În acest scop, va fi lansat un studiu în cadrul căruia, împreună cu țările partenere, vor fi analizate politicile și strategiile agricole și de dezvoltare rurală ale acestora și vor fi identificate eventualele domenii care vor beneficia pe viitor de sprijin. Se va crea astfel o bază solidă pentru elaborarea ulterioară a unor programe PEVADR în țările partenere din Europa de Est. În același timp, în Georgia este în curs de finalizare un program amplu, în valoare de 40 de milioane EUR, destinat sectorului agricol și intitulat „Sprijin pentru sectorul agricol – PEVADR Georgia”. Noi programe de cooperare PEVADR vor fi avute în vedere în cadrul exercițiului de programare care urmează să fie lansat în această vară, pe baza evaluării programelor actuale de dezvoltare rurală, precum cel menționat mai sus din Georgia și cele din Azerbaidjan (agricultură și dezvoltare rurală) și din Republica Moldova (stimularea dezvoltării în zonele rurale).

În plus, UE este pregătită să coopereze mai strâns cu statele partenere de coastă în domeniul **politicii maritime**, în vederea asigurării, printre altele, a utilizării durabile a resurselor piscicole.

Mediul și schimbările climatice

Stadiul actual al Parteneriatului estic

Cooperarea în domeniul mediului și al schimbărilor climatice acoperă o paletă largă de teme, cum ar fi economia verde, biodiversitatea, un sistem partajat de informații referitoare la mediu

și evaluările de mediu. Unul dintre principalele obiective constă în sprijinirea apropierei legislative, în consolidarea capacităților administrative și a punerii în aplicare, precum și în punerea în aplicare a acordurilor multilaterale de mediu.

Realizările preconizate până în toamna anului 2013

Țările partenere ar trebui să realizeze progrese notabile în ceea ce privește pregătirea pentru convergența cu dispozițiile legislative fundamentale ale UE în materie de mediu. Acestea ar trebui să își îmbunătățească structura administrativă și să înregistreze progrese în instituirea unui sistem global pentru colectarea datelor de mediu.

5. DIMENSIUNEA MULTILATERALĂ A FOII DE PARCURS

Dimensiunea multilaterală a Parteneriatului estic are rolul de a sprijini și de a consolida obiectivele bilaterale prevăzute de acesta. Dimensiunea multilaterală constituie un forum pentru schimbul de informații și experiențe referitoare la tranziție, reformă și modernizare între țările partenere. Ea a fost concepută pentru accelerarea integrării în UE și constituie un instrument suplimentar pentru sprijinirea eforturilor de reformă și pentru facilitarea armonizării legislative în țările partenere. După cum s-a reafirmat în declarația reuniunii la nivel înalt de la Varșovia, Parteneriatul estic ar trebui să promoveze în continuare stabilitatea și consolidarea încrederii multilaterale în regiunile în care conflictele prelungite împiedică încă eforturile de cooperare.

În această parte a foii de parcurs se urmăresc îndeaproape obiectivele stabilite în programele de lucru bienale ale platformelor multilaterale din cadrul Parteneriatului estic. În cadrul acestor foruri, la care participă înalți funcționari din statele membre ale UE și din țările partenere, se poartă un dialog în materie de politică pe următoarele chestiuni tematice: democrația, buna guvernare și stabilitatea; evoluțiile economice; securitatea energetică; implicarea societății civile și facilitarea contactelor transfrontaliere între persoane. Ele completează agenda bilaterală a relațiilor dintre UE și fiecare țară parteneră în parte.

De la crearea Parteneriatului estic, UE a lansat o serie de inițiative emblematică care fac obiectul unor discuții periodice în cadrul platformei multilaterale relevante. Aceste inițiative vor fi evaluate în perioada 2012 – 2013, iar UE va analiza, în vederea următoarei reuniuni la nivel înalt a Parteneriatului estic și în contextul programării pentru perioada 2014 – 2020, posibilitatea elaborării unor noi inițiative emblematică, care ar urma să fie puse în aplicare începând din 2014.

Un alt mijloc de consolidare a legăturii dintre procesele bilaterale și cele multilaterale, de stimulare a sentimentului de apartenență comună la Parteneriatul estic și de încurajare a unei dinamici regionale constă în organizarea unor **dialoguri informale în cadrul Parteneriatului estic**. Aceste dialoguri multilaterale informale, care au loc de două ori pe an între miniștrii afacerilor externe din țările partenere și Înalțul Reprezentant al UE și vicepreședinte și comisarul pentru politica de vecinătate, vor crea ocazia pentru purtarea unor discuții informale la nivel ministerial cu privire la evoluțiile din țările partenere, precum și la progresele înregistrate în procesele de reformă, și vor permite monitorizarea punerii în aplicare a foii de parcurs a Parteneriatului estic. În acest cadru vor avea loc, de asemenea, sesiuni de dialog informal între miniștrii de resort și comisarii UE, în scopul de a se aprofunda **cooperarea sectorială multilaterală** dintre UE și partenerii est-europeni.

- **Democrația, buna guvernare și stabilitatea**

Stadiul actual al Parteneriatului estic

S-au realizat deja progrese în următoarele domenii: lupta împotriva corupției, democrația și drepturile omului, funcționarea sistemului judiciar, criminalitatea informatică și standardele electorale. Platforma consacrată democrației, bunei guvernări și stabilității a înființat de curând noi grupuri de experți în domeniul **reformei administrației publice** și în domeniul **migrației și azilului** și a adoptat programele de lucru bienale ale acestor grupuri. În cadrul platformei se elaborează modalități de îmbunătățire a abordărilor comune între agențiile de aplicare a legii, în vederea **combaterii criminalității transfrontaliere** și a demarării unei cooperări în domeniul **politicii de securitate și apărare comune (PSAC)**.

Realizările preconizate până în toamna anului 2013

Ar trebui să se înregistreze progrese semnificative în ceea ce privește punerea în aplicare a obiectivelor fundamentale stabilite de comun acord în cadrul programului de lucru pentru perioada 2012 – 2013, din care fac parte și cele două **inițiative emblematiche** aferente. Activitățile desfășurate în cadrul inițiativei emblematiche în materie de **gestionare integrată a frontierelor (GIF)** ar trebui să aibă ca rezultat formarea a peste 700 de polițiști de frontieră și funcționari vamali și inițierea mai multor proiecte-pilot concrete la frontierele țărilor partenere. În domeniul protecției civile, inițiativa emblematică referitoare la **prevenirea, pregătirea și răspunsul în cazul dezastrelor naturale sau provocate de om (PPRD)** ar trebui să înregistreze progrese semnificative în elaborarea unui atlas electronic al riscurilor și să formuleze recomandări pentru îmbunătățirea capacității de prevenire, pregătire și răspuns a țărilor partenere.

Desfășurate în strânsă colaborare cu Consiliul Europei, prin intermediul Instrumentului pentru Parteneriatul estic finanțat de UE, activitățile platformei consacrate democrației, bunei guvernări și stabilității, precum și cele ale grupurilor conexe ar trebui să contribuie la o respectare mai temeinică a **standardelor europene în domenii precum alegerile, reforma sistemului judiciar și lupta împotriva corupției, precum și la consolidarea capacităților de combatere a criminalității informatice**. Ar trebui să fie întreprinse activități pentru consolidarea instituției avocatului poporului din țările partenere. Ca urmare a schimburilor, a stagiilor de formare, a seminarelor și a atelierelor organizate în perioada 2012 – 2013, ar trebui să se înregistreze progrese în ceea ce privește **reforma administrației publice**. Sprijinul oferit prin **programele de cooperare transfrontalieră** și prin proiectele-pilot de **cooperare teritorială**, prin activitățile Conferinței autorităților locale și regionale (CORLEAP) și prin lucrările **Grupului pentru reforma administrației publice** ar trebui să conducă la consolidarea capacităților țărilor partenere la nivelul administrațiilor regionale și locale.

Noul **Grup pentru migrație și azil** ar trebui să consolideze sistemele de azil și de migrație în conformitate cu cele mai bune practici. **Cooperarea dintre agențiile de aplicare a legii** ar trebui să fie aprofundată prin lansarea proiectului EuroEast Police. Ar trebui să fie demarate schimburile cu privire la modul în care poate fi consolidată **cooperarea în chestiuni de securitate internațională și PSAC**.

- **Integrarea economică și convergența cu politicile UE**

Stadiul actual al Parteneriatului estic

Platforma consacrată integrării economice și convergenței cu politicile UE a susținut eforturile depuse de parteneri pentru apropierea reglementărilor aplicabile în domeniul comerțului și în cel al aspectelor legate de comerț, pentru îmbunătățirea climatului de investiții și pentru dezvoltarea IMM-urilor. În cadrul acestei platforme, **Grupul pentru cooperare în materie de reglementare în domeniul comerțului și în cel al aspectelor legate de comerț în contextul creării unor zone de liber schimb complex și cuprinzător** a abordat o gamă largă de teme, în scopul de a sprijini negocierile comerciale care au loc în cadrul componentei bilaterale a Parteneriatului estic. Convergența cu legislația în materie de mediu a UE, ecologizarea economiilor și acțiunile de combatere a schimbărilor climatice constituie temele de lucru centrale ale **Grupului pentru mediu și schimbări climatice**. În cadrul platformei a fost înființat un **grup însărcinat cu politica pentru IMM-uri** și sunt promovate **contactele „între întreprinderi”**. Un **grup pentru transport** a fost creat în 2011 pentru a consolida legăturile de transport cu țările vecine prin facilitarea punerii în aplicare a măsurilor prevăzute în comunicarea relevantă a Comisiei⁹. Se analizează posibilitatea înființării unui grup pentru piața muncii și politici sociale.

Realizările preconizate până în toamna anului 2013

Activitățile desfășurate în acest domeniu ar trebui să contribuie la apropierea treptată a legislației țărilor partenere cu acquis-ul relevant al UE în sfera comerțului și a aspectelor legate de comerț, în cadrul actualelor sau viitoarelor negocieri privind crearea unor zone de liber schimb complex și cuprinzător, precum și în cadrul punerii în aplicare a acestora. **Cooperarea vamală** ar trebui să conducă la creșterea fluidității și a securității căilor comerciale, la dezvoltarea sistemelor de gestionare a riscurilor și la sprijinirea măsurilor de modernizare generală a vămilor, printre care se numără realizarea unei convergențe cu standardele UE în țările partenere și obținerea de progrese în ceea ce privește lupta împotriva fraudei, în special împotriva contrabandei cu țigări. Cooperarea în domeniul **întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri)**, inclusiv în cadrul inițiativei emblematice relevante, ar trebui să aibă ca rezultat îmbunătățirea accesului acestora la servicii de consultanță și la finanțarea investițiilor. În domeniul **societății informaționale**, se preconizează crearea, în cadrul Parteneriatului estic, a unei rețele de autorități de reglementare. În domeniul **transporturilor**, eforturile ar trebui să se axeze pe promovarea integrării pieței și pe îmbunătățirea legăturilor, astfel încât să se faciliteze transportul de pasageri și de marfă. Dialogul pe teme de **mediu și schimbări climatice** ar trebui să fie intensificat, în vederea realizării unei convergențe cu legislația în materie de mediu a UE, și ar trebui să fie sprijinite eforturile de creare a unor scheme naționale de comercializare a certificatelor de emisii și de realizare a unor proiecte-pilot în domeniul schimbărilor climatice. Se va continua dialogul privind armonizarea politicilor fiscale și buna guvernare în domeniul fiscal. În vederea promovării schimburilor pe teme precum ocuparea forței de muncă, protecția socială și politicile de incluziune socială, ar trebui să se instituie un dialog privind **piața forței de muncă și politicile sociale**, la care să participe serviciile publice și partenerii sociali, în calitate de părți interesate relevante. UE și țările partenere ar trebui, de asemenea, să coopereze în continuare pentru promovarea și difuzarea unor **statistici** de înaltă calitate.

⁹ COM (2011) 415, Comunicarea Comisiei „UE și regiunile sale învecinate: o abordare reînnoită în privința cooperării în domeniul transporturilor”, Bruxelles, 7 iulie 2011.

Consolidarea cooperării cu **BEI** (Banca Europeană de Investiții), **BERD** (Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare) și alte **instituții financiare europene** va contribui la o mai bună utilizare a fondurilor acordate de UE, în special pentru proiecte-cheie de realizare a legăturilor între rețelele de transport, inclusiv prin intermediul Facilității BEI pentru partenerii estici. Împreună cu BEI, BERD și alte instituții financiare europene, UE elaborează noi formule pentru a sprijini operațiunile cu capital de risc și schemele de garantare în vecinătatea estică, bazându-se, în acest sens, pe experiența încurajatoare pe care a dobândit-o prin acordarea de sprijin Fondului European pentru Europa de Sud – Est (EFSE) și facilității pentru întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri).

- **Securitatea energetică**

Stadiul actual al Parteneriatului estic

Activitatea platformei consacrate securității energetice vizează cele patru obiective-cheie ale sale: îmbunătățirea condițiilor-cadru și a solidarității; sprijinirea măsurilor de dezvoltare a infrastructurii, de interconectare și de diversificare a surselor de aprovizionare; promovarea unei eficienței energetice sporite și a utilizării surselor de energie regenerabilă; realizarea unui cadru de reglementare și apropierea politicilor energetice. Pe baza orientărilor oferite în Declarația reuniunii la nivel înalt de la Varșovia, programul de lucru al platformei pentru perioada 2012 – 2013 cuprinde, de asemenea, activități prin care se urmărește crearea și consolidarea unui cadru de reglementare în domeniul securității nucleare.

Realizările preconizate până în toamna anului 2013

Activitățile desfășurate în perioada 2012 – 2013 ar trebui să se axeze pe consolidarea **cooperării în vederea integrării piețelor de energie competitive în piața UE** prin intermediul unor ample reforme în sectorul energetic (politici, punere în aplicare a legislației și reglementare). Vor fi continuate, de asemenea, eforturile de diversificare a surselor de aprovizionare cu energie. Eforturi semnificative vor fi depuse pentru promovarea eficienței energetice și a utilizării surselor de energie regenerabilă. În toate aceste domenii, **inițiativa emblematică în materie de piețe regionale de energie electrică, eficiență energetică și energie regenerabilă**, desfășurată în cadrul programului INOGATE și al Convenției primarilor, va contribui la realizarea obiectivelor-cheie.

În cadrul eforturilor de **promovare a unei culturi mai solide în domeniul securității nucleare** și de dezvoltare a unui cadru de reglementare temeinic și obligatoriu din punct de vedere juridic, în conformitate cu tratatele și convențiile internaționale, se așteaptă ca țările partenere în cauză să finalizeze „testele de rezistență” în cursul anului 2012.

- **Contactele interumane**

Stadiul actual al Parteneriatului estic

Platforma consacrată contactelor interumane sprijină interacțiunea dintre cetățenii UE și cetățenii țărilor partenere, concentrându-se pe studenți, cadre universitare, cercetători, tineri, și părți interesate din domeniul culturii. Statele membre ale UE și țările partenere au demarat un dialog cu privire la o serie de politici, printre care se numără tineretul și cultura. Cooperarea este organizată în cadrul și în jurul câtorva programe, noi sau existente, în materie de cooperare ale UE, în domenii precum educația, învățământul superior, cercetarea și inovarea, tineretul și cultura. Se acordă atenție aspectelor modernizării, consolidării

capacităților în materie de cercetare și inovare, precum și mobilității studenților, profesorilor, cercetătorilor și tinerilor. Platforma promovează, de asemenea, dezvoltarea unor legături de cooperare cu UE în toate domeniile de cercetare, inclusiv infrastructurile de cercetare.

Realizările preconizate până în toamna anului 2013

Cooperarea în vederea încurajării contactelor interumane ar trebui să conducă la o mai mare participare a studenților și a profesorilor din țările partenere la **programele UE în materie de cooperare internațională în domeniul învățământului superior**.

De exemplu, se estimează că prin programul Erasmus Mundus se vor acorda peste 2 300 de burse studenților și personalului universitar din țările partenere pentru anii universitari 2012 și 2013. De asemenea, se preconizează o creștere a nivelului de convergență a sistemelor de învățământ superior, de promovare a cooperării dintre școli și de învățare în colaborare. Se așteaptă ca țările partenere să beneficieze de o participare sporită la **Programul UE „Tineretul în acțiune”** (prin deschiderea unei „ferestre largi pentru Parteneriatul estic”). Ar trebui să fie consolidată capacitatea funcționarilor și a actorilor societății civile care se ocupă de politica în domeniul tineretului în țările partenere. **Cooperarea în domeniul culturii** va fi intensificată prin intermediul programului cultural al Parteneriatului estic și al unui dialog aprofundat în materie de politică; printre măsurile posibile se numără organizarea unui seminar la nivel de experți, precum și, în 2013, a unui eveniment la nivel înalt care va reuni factori de decizie și personalități ale vieții culturale. Cooperarea în acest context ar trebui să contribuie la creșterea gradului de informare al țărilor partenere cu privire la potențialul culturii în dezvoltarea economică și socială și să sprijine cooperarea interministerială în chestiuni culturale. În **sectorul audiovizual**, se preconizează lansarea cooperării între factorii de decizie și reprezentanții profesioniștilor din acest sector.

Tot în perioada 2012 – 2013, ar trebui să se intensifice participarea la cel de Al șaptelea program-cadru pentru cercetare al UE, prin **consolidarea capacității de cercetare** și prin îmbunătățirea difuzării informațiilor referitoare la oportunitățile de finanțare, în special cu ajutorul punctelor de contact desemnate la nivel local și al schimbului de bune practici, mai ales în domeniul evaluării independente *inter pares* a propunerilor de cercetare. Se vor depune eforturi de îmbunătățire a legăturilor dintre rețelele naționale de cercetare și educație din țările partenere și GEANT. În general, perioada 2012 – 2013 va fi caracterizată de eforturi în direcția dezvoltării unui spațiu comun al cunoașterii și inovării.

6. PUNEREA ÎN APLICARE A OBIECTIVELOR PARTENERIATULUI ESTIC: INTERACȚIUNEA CU ALTE PĂRȚI INTERESATE

În cadrul Parteneriatului estic, o atenție deosebită a fost acordată implicării tuturor elementelor societății.

În scopul de a se facilita implicarea organizațiilor societății civile în procesul de punere în aplicare a parteneriatului, în 2009 a fost înființat **Forumul societății civile**. Rolul forumului a fost recunoscut de statele membre ale UE și de țările est-europene în urma deciziei de a invita reprezentanți ai acestuia să participe în mod permanent la cele patru platforme multilaterale ale Parteneriatului estic. Strategia adoptată de forum cu ocazia reuniunii sale anuale de la Poznań (noiembrie 2011) va permite orientarea contribuțiilor societății civile spre activitățile parteneriatului. Au fost constituite platforme naționale ale Forumului societății civile. Acestea își vor aduce contribuția în cadrul dezbaterilor organizate la nivel național cu privire la

obiectivele Parteneriatului estic în țările partenere. În scopul intensificării sprijinului financiar acordat organizațiilor societății civile din țările vecine ale UE, în septembrie 2011 a fost creată o nouă **Facilitate pentru societatea civilă în cadrul politicii de vecinătate**, care acoperă întreaga vecinătate; bugetul inițial a fost fixat la 26 de milioane EUR pentru 2011, valori similare fiind planificate pentru 2012 și 2013. În plus, principiile care stau la baza creării **Fondului european pentru democrație** au fost aprobate de Consiliul de Miniștri al UE în decembrie 2011. Inițial destinat vecinătății UE, fără a fi însă axat exclusiv pe aceasta, Fondul european pentru democrație va permite acordarea unui sprijin suplimentar persoanelor angajate în cauzele democratice din regiune. Un rol important îi revine **Comitetului Economic și Social European (CESE)**, acesta contribuind la dialogul cu societatea civilă din țările vecine din est. CESE contribuie, de asemenea, la aprofundarea dialogului cu organizațiile de angajatori și cu sindicatele. În cadrul acordurilor de asociere în curs de negociere se prevede, de asemenea, promovarea unor întâlniri periodice ale reprezentanților societății civile a UE cu reprezentanți ai societății civile din țările partenere.

Adunarea Parlamentară EURONEST, instituită în mai 2011, reunește parlamentari din țările partenere și membri ai Parlamentului European. În calitate de instituție responsabilă de consultarea, controlul și monitorizarea la nivel parlamentar a parteneriatului, aceasta contribuie la consolidarea, dezvoltarea și vizibilitatea Parteneriatului estic. De la înființarea sa, EURONEST a adoptat o serie de măsuri de raționalizare a dezbaterii parlamentare referitoare la programul Parteneriatului estic.

Creată în septembrie 2011, Conferința autorităților locale și regionale (CORLEAP) a pus bazele unei dimensiuni regionale a Parteneriatului. Pe măsură ce va evolua, CORLEAP va contribui la promovarea unei cooperări mai strânse între autoritățile naționale și cetățeni pentru îndeplinirea obiectivelor Parteneriatului estic.

Forumul de afaceri al Parteneriatului estic, lansat la Sopot în septembrie 2011, va permite comunităților de afaceri din UE și din țările partenere să dezvolte în continuare forumul, odată ce negocierile pentru crearea unor zone de liber schimb complex și cuprinzător au fost încheiate cu un partener și sunt în curs cu alți câțiva parteneri.

Parteneriatul estic beneficiază, de asemenea, de expertiza **Consiliului European** care își pune în aplicare **Instrumentul pentru Parteneriatul estic**, finanțat de UE.

În vederea sprijinirii unor reforme politice judicioase și în scopul de a contribui la realizarea unor ample proiecte de infrastructură menite să asigure legătura dintre partenerii est-europeni și UE, de a stimula dezvoltarea și de a aborda principalele provocări în materie de energie, mediu și transport, **BEI** și alte bănci de dezvoltare regionale și naționale, precum **BERD**, contribuie la asigurarea unor fonduri suplimentare pentru a susține creșterea economică și crearea de locuri de muncă.

În contextul Parteneriatului estic, partenerii din țări terțe și instituțiile financiare internaționale se reunesc în cadrul unui **grup de informare și coordonare** pentru a face schimb de informații cu privire la Parteneriatul estic și pentru a promova coordonarea donatorilor.

7. MONITORIZAREA PUNERII ÎN APLICARE A FOII DE PARCURS

Foaia de parcurs este concepută ca un instrument practic pentru monitorizarea și evaluarea progreselor realizate de Parteneriatul estic. Este vorba de un singur set de documente care este

destinat în egală măsură statelor membre ale UE și țărilor est-europene și în care sunt precizate obiectivele stabilite de comun acord, măsurile de politică necesare din partea țărilor partenere, sprijinul oferit de UE pentru realizarea acestor măsuri și rezultatele preconizate. În foaia de parcurs sunt stabilite măsuri menite să asigure înregistrarea unor progrese concrete până în toamna anului 2013.

Progresele realizate în ceea ce privește punerea în aplicare a obiectivelor Parteneriatului estic vor putea fi evaluate de UE și de țările partenere cu ocazia unor reuniuni anuale ale miniștrilor de externe din țările membre ale Parteneriatului estic. Dialogurile informale din cadrul Parteneriatului estic, care urmează să aibă loc de două ori pe an la nivel de miniștri, vor constitui, de asemenea, un prilej pentru a face schimb de opinii cu privire la punerea în aplicare a foii de parcurs și pentru a aborda aspecte sectoriale specifice.

Prin Declarația reuniunii la nivel înalt de la Varșovia, societatea civilă a primit mesajul că trebuie să se angajeze în sprijinirea democrației, a unei dezvoltări socioeconomice durabile, a bunei guvernante și a statului de drept. De la societatea civilă se așteaptă să faciliteze procesul de tranziție a țărilor partenere prin susținerea reformelor și prin promovarea valorilor Parteneriatului estic.

Contribuția societății civile este, de asemenea, crucială, rapoartele anuale de evaluare întocmite de aceasta permițând monitorizarea procesului de punere în aplicare a parteneriatului și a ritmului reformelor în țările partenere.

Prin urmare, se așteaptă ca Forumul societății civile și platformele naționale ale acestuia (cu care cooperarea va fi consolidată în continuare prin intermediul unui dialog structurat, lansat deja de către delegațiile UE), precum și Adunarea Parlamentară EURONEST și CORLEAP să joace un rol mai important în ceea ce privește realizarea obiectivelor parteneriatului și monitorizarea procesului de punere în aplicare a foii de parcurs.

Pentru a sprijini monitorizarea procesului de punere în aplicare a obiectivelor Parteneriatului estic, vor fi depuse eforturi de sporire a vizibilității activităților desfășurate în cadrul Parteneriatului estic.

8. MĂSURILE DE URMĂRIRE

La elaborarea foii de parcurs, au fost luate în considerare propunerile formulate de statele membre ale UE, de țările est-europene, precum și de reprezentanți ai societății civile în cadrul mai multor consultări.

Pe baza acestui exercițiu de colaborare, se preconizează că foaia de parcurs va deveni un instrument eficace și dinamic pentru a sprijini realizarea obiectivelor Parteneriatului estic.

După adoptarea sa de către Înalțul Reprezentant și de către Comisia Europeană în mai 2012, foaia de parcurs a Parteneriatului estic va fi discutată în cadrul reuniunii anuale a miniștrilor de externe din țările membre ale Parteneriatului estic, programată pentru vara anului 2012.